

Vår saksbehandler

Gren JØRGENSEN, SIMEN, sijorgensen@mil.no
+4723 09 72 46, 0510 7246

Vår dato

2012-01-03

Vår referanse

2012/1117/FORSVARET/TMO/SIJ

Tidligere dato

Tidligere referanse

Til

Forsvarsdepartementet

Kopi til

Vernepliktsrådet høringsinnspill til Langtidsplanen for Forsvaret

1 Bakgrunn

Forsvarssjefen overbrakte Forsvarssjefens fagmilitære råd (FMR) til forsvarsministeren den 24. november. I denne forbindelse har Forsvarsdepartementet bedt Vernepliktsrådet (VPR) om innspill til arbeidet med langtidsplanen for Forsvaret. VPR vil i dette skriv gi Tillitsmannsordningen i Forsvaret (TMO) sine synspunkter som omhandler verneplikten og førstegangstjenesten.

2 Drøfting

2.1 Differensiert førstegangstjeneste

Forsvarets virksomhet baserer seg på verneplikten. Dette er den militære samt den brede politiske enigheten, i posisjon og opposisjon. Forsvaret har de siste 20 årene omorganisert seg fra et invasjonforsvar til et innsatsforsvar. Dette har krevd at hele organisasjonen måtte være med på moderniseringen, slik at vi skal få et best mulig forsvar i henhold til de politiske bestemmelsene. Verneplikten må dermed studeres nøye og moderniseres i takt med Forsvarets oppgaver. FMR tar opp mange sentrale og viktige forslag for at Forsvarets operative evne styrkes. Blant forslagene som opptar de vernepliktige er en differensiert førstegangstjeneste i fokus. Det foreslås dermed at førstegangstjenesten blir delt inn i tre forskjellige lengder. De tre vil i all hovedsak forekomme i Hæren med 6, 12 og 18 måneders førstegangstjeneste. Dette er noe TMO ikke stiller seg negative til. TMO innser nødvendigheten av modernisering.

Selv om TMO ikke stiller seg negative til en differensiert førstegangstjeneste krever vi at den fremtidige "totale pakken" førstegangstjeneste blir avklart. Med dette mener TMO at forholdene rundt dagpenger, permisjoner, godkjent førstegangstjeneste med attester, studiepoeng og dimisjonsgodtgjørelse. Dette er svært essensielt for at en differensiert førstegangstjeneste skal virke attraktivt å velge fremfor sivile studier. Frivillighet til å avtjene enten 6 eller 18 måneder førstegangstjeneste er også et minimumskrav for oss. TMO har den klare holdning om at vi ikke kommer til å støtte en førstegangstjeneste som går under 6 måneder.

2.2 Nedleggelse og omstrukturering av hæravdelinger

En differensiert førstegangstjeneste i Hæren er en del av en større plan for å øke den operative evnen. Planen inkluderer en omorganisering av Hærens avdelinger. Dagens hær bemannes i all hovedsak av vernepliktige soldater. FMR foreslår å legge ned 2. bataljon og omorganisere Panserbataljonen til en vervet avdeling som har fått tilnavnet "Troms bataljon". Nedleggelse av en manøverbataljon samt utskiftning av vernepliktige med vervede vil resultere i en betydelig reduksjon på tilnærmet 1300 vernepliktige. Dette er 1/3 av Hærens vernepliktige soldater. Dette

Postadresse

Postmottak
2617 Lillehammer

Besøksadresse

Rådhusgata 2
0151 OSLO

Sivil telefon/telefaks

2309 7241/2309 7249

Militær telefon/telefaks (FDN)

0510 7241/0510 7249

E-post

hborter@mil.no

Internett

www.mil.no/tmo

Vedlegg

0

er noe TMO stiller seg svært kritiske til. I dag kalles rundt 10 000 ungdommer inn til førstegangstjeneste, hvorav rundt 8000 ungdommer fullfører. Slik TMO ser det er grensen nådd for hvor få som årlig kan tjenestegjøre. Når en 1/6 av befolkningen blir pålagt en tjeneste, mens resten slipper frykter TMO at verneplikts støtten i befolkningen vil reduseres. En argumentasjon om at verneplikten ikke handler om hvor mange som er inne til førstegangstjeneste, men at vi har et prinsipp om et folkeforsvar hvor grunnloven bestemmer at alle menn skal forsvare riket – kan ikke praktiseres. Dette kan begrunnes med at en alt for liten del av vernepliktsmassen vil få den nødvendige treningen, fordi for få innkalles til førstegangstjeneste.

2.3 Utdanning og bruk av vernepliktige soldater

Ungdommene som møter på sesjon og skal inn til sin førstegangstjeneste sitter med store forventninger og ønsker. Soldatene ønsker å møte en hverdag fylt av aktivitet og et ønske om å bli gode soldater. Dette være seg soldat i en bataljon, baseforsvar eller ombord på et av våre fartøyer. De ønsker seg øvelser og seilaser, og dette er noe som kontinuerlig motiverer dem gjennom hele året. TMO er dermed skeptiske til den tiltenkte profesjonaliseringen av Forsvaret, hvor vernepliktige skal erstattes av vervede. Dette vil bety at vernepliktige i en stor grad vil møte en hverdag preget av mindre stridstrening og mer støtterelatert tjeneste til de vervede. Dette går dermed sterkt i mot forventningene og ønskene ungdommene har når de rykker inn i Forsvaret. Vernepliktige i dag bekler mange støttestillinger, f. eks som assistenter av ulike slag i alle grenene. Disse soldatene får i en svært stor grad manglende militærfaglig utdanning, og mange møter ikke Heimevernets (HV) krav for deres tjeneste. Det er dermed betenkelig at Forsvarets avdeling for kultur og tradisjon (FAKT) er foreslått videreført med samme antallet soldater mot 2016. Grunnet leieavtalen FAKT har med de militære avdelingene i Oslo, har soldatene ofte ikke tid til å gjennomføre den tilstrekkelige utdanningen for HV som FAKT tilbyr. Dette er fordi leier ikke ser nødvendigheten av dette. For TMO er dette uholdbart, og vi mener at dersom ikke tilstrekkelig utdanning kan gis, bør oppdraget og stillingshjemplene fjernes og soldatene tilbakeføres til sine respektive grener i Hæren, Sjø- og Luftforsvaret.

2.4 Avdelingsbefalsordningen

TMO har lenge støttet forslaget om spesialistbefalskorpset. TMO stiller seg dermed positiv til FMRs tanker rundt dagens avdelingsbefalsordning og er overbevisst om at man må komme med tiltak som bedrer ordningen. Avdelingsbefalet er i de aller fleste tilfeller de nærmeste foresatte for de vernepliktige soldatene. Det er derfor viktig at denne personellgruppen er både kompetent og dyktige på sine fagområder. TMO har fått tilbakemeldinger på at mange befal og vervede savner muligheten til å drive med oppgaver som krever spesialisering, og at de ikke ønsker en vertikal karriere i Forsvaret. Et spesialistbefalskorps betyr økt kompetanse for Forsvaret, og de vernepliktige soldatene vil få gode forbilder i form av erfarent befal med sunne holdninger. Kompetansen til de vernepliktige vil som et resultat av dette bli bedre.

2.5 Luftforsvaret

Det store fokuset innenfor FMR ligger i omstruktureringene til Luftforsvaret med tanke på baseløsning. Dette vil bety store endringer for luftvingene og avdelingene. I FMR foreslås nedleggelse av CRC Sørreisa, CRC Mågerø og Bodø, samt innskrenkninger på Rygge. TMO stiller dermed spørsmål om hva som vil skje med de vernepliktige soldatene i disse prosessene - blir det en reduksjon? Hvis FMR mener dagens antall soldater skal videreføres i Luftforsvaret, innenfor færre avdelinger, må drastiske tiltak komme på plass når det gjelder kasernestandard og kapasitet.

3 Konklusjon

VPR oversender med dette sine innspill til arbeidet med Langtidsplanen for Forsvaret.

Hanne T. Børter
Førstekonsulent
Fungerende sjef TMO/VPR
